

УДК 504.73.06 (477.87)

РЕГІОНАЛЬНИЙ ЧЕРВОНИЙ СПИСОК СУДИННИХ РОСЛИН ЗАКАРПАТТЯ ТА ДЕЯКІ ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ЇХ ОХОРОНИ

Ф.Д. Гамор¹, А.Ф. Гамор², Т.М. Антосяк¹

Регіональний червоний список судинних рослин Закарпаття та деякі практичні аспекти їх охорони. – Ф.Д. Гамор, А.Ф. Гамор, Т.М. Антосяк. - Проведено оцінку регіонального червоного списку судинних рослин Закарпаття з точки зору їх практичної охорони. Установлено, що більша частина цих видів вже зараз охороняється на територіях природно-заповідного фонду. Особлива роль у цій справі належить Карпатському біосферному заповіднику, в межах якого зустрічається майже половина видів регіонального списку та 74 відсотки тих видів судинних рослин із Червоної книги України, які поширені на Закарпатті. Майже 43 відсотки представників регіонального списку володіють лікарськими, харчовими, декоративними та іншими господарськими цінностями, що може створити додаткові труднощі в організації їх охорони.

Ключові слова: судинні рослини, рідкісні види, червоний список, охорона, природно-заповідний фонд, Карпатський біосферний заповідник, господарські цінності.

Адреса: 1- Карпатський біосферний заповідник, вул. Красне плесо, 77, м. Рахів, 90600, Україна, 2 - Ужгородський національний університет, Міжвідомча науково-дослідна лабораторія охорони природних екосистем, вул. А.Волошина, 32, м. Ужгород, 88000, Україна

Regional Red List of vascular plants in Transcarpathia and some practical aspects of their protection. –F. Hamor, A. Hamor, T. Antosyak. - The assessment of the Regional Red List of vascular plants in Transcarpathia from the point of view of their practical protection has been made. It has been defined that most of them are already being under protection by the nature protected fund of Ukraine. A peculiar role is performed by the Carpathian Biosphere Reserve, where almost a half for the regionally listed plants and 74% of Transcarpathian species from the Ukrainian Red Book are distributed. Almost 43% of regionally listed species are valuable from medicinal, food, decorative and other economical points of view, which makes it even more difficult to protect them

Key words: vascular plants, rare species, Red List, protection, nature-protected fund, Carpathian Biosphere Reserve, economical values.

Address: 1- Carpathian Biosphere Reserve, Krasne Pleso Str., 77, Rakhiv, 90600, Ukraine, 2 – Uzhgorod National University, A. Voloshyn Str., 32, Uzhgorod 88000, Ukraine

Вступ

На підставі результатів багаторічних досліджень флори Закарпаття [6, 7, 10, 12, 13, 17, 19, 20, 23] Закарпатська обласна рада 4 грудня 2008 року схвалила рішення “Про затвердження Переліків видів судинних рослин та рослинних угруповань, що підлягають особливій охороні на території Закарпатської області” [16]. Цим документом сформовано регіональний червоний список Закарпаття, до якого включено 405 видів судинних рослин. Крім того, визначено 142 види рослин, які занесені до Червоної книги України і підлягають тут особливій охороні. Таким чином, можна вважати, що закладено початок системної роботи в цьому регіоні, щодо охорони раритетного фітогенофонду. Але для практичної організації цієї справи у першочерговому порядку необхідно визначити місця поширення кожного із цих видів, підготувати відповідні картографічні

матеріали, і що найголовніше провести необхідну освітню та роз'яснювальну роботу серед населення, довести ці матеріали до конкретних землекористувачів, природоохоронних структур, відповідних органів влади та місцевого самоврядування. Важливо також оцінити роль у збереженні цих видів об'єктів природно-заповідного фонду (ПЗФ), які охоплюють майже 13 відсотків території Закарпаття. Тому у цьому повідомленні аналізується характер поширення цих видів у межах найбільших за площею та поліфункціональних за призначенням об'єктів ПЗФ (біосферний заповідник, національні природні та регіональний ландшафтний парки), на які припадає майже 94 відсотки від усіх територій, що особливо охороняються в Закарпатській області, і на яких реально працює служба державної охорони природно-заповідного

фонду, тобто де де-юре і де-факто створені умови для збереження рідкісних видів фітогеноту.

Матеріали і методика

Для аналізу використано Перелік судинних рослин, що підлягають особливій охороні на території Закарпатської області, Червону книгу України [21], флористичні списки та карти поширення рідкісних видів судинних рослин Карпатського біосферного заповідника (КБЗ) [1, 3, 9], Ужанського національного природного парку (УНПП) [16], національного природного парку “Синевир” (НППС) [4, 5, 17] та регіонального ландшафтного парку “Зачарований край”(РЛП) [8, 24]. З метою прогнозу

потенційних факторів ризику для організації охорони, проведено аналіз досліджуваних видів за ознаками їх господарської цінності [11, 18].

Результати та обговорення

За характером поширення видів на досліджених природоохоронних територіях, ми умовно розділили їх на три групи. До першої групи віднесено види, які виявлені на більшості територій досліджених об'єктів ПЗФ. В другу групу включено види, які відмічені хоча би на одній із вивчених територій. А третю групу склали види, які не виявлені в жодному масиві КБЗ, національного природного чи регіонального ландшафтного парків.

Таблиця 1. Поширення видів судинних рослин із регіонального червоного списку Закарпаття на територіях ПЗФ

№ п/п	Види	Території ПЗФ			
		КБЗ	УНПП	НППС	РЛП
1	<i>Achillea pannonica</i> Scheele Деревій паннонський	+	–	–	–
2	<i>Achillea setacea</i> Waldst. et Kit. Деревій щетинистий	+	–	–	–
3	<i>Acinos alpinus</i> (L.) Moench subsp. <i>baumgartenii</i> (Simk.) Pawl. (<i>Acinos baumgartenii</i> (Simk.) Klok.) Щебрушка альпійська Баумгартена	+	–	–	–
4	<i>Aconitum bucovinense</i> Zapal. Аконіт буковинський	+	–	–	–
5	<i>Aconitum czarnohoreense</i> (Zapal.) Mitka Аконіт чорногірський	–	–	–	–
6	<i>Aconitum degenii</i> Gayer (<i>A. paniculatum</i> Lam. nom illeg.) Аконіт Дегена	+	+	–	–
7	<i>Aconitum firmum</i> Rchb. subsp. <i>firmum</i> Аконіт міцний типовий	+	–	+	–
8	<i>Aconitum firmum</i> Rchb. subsp. <i>fissurae</i> Nvarady (<i>A. romanicum</i> Woloszcz.) Аконіт міцний вузьколистий	+	–	–	–
9	<i>Aconitum gayeri</i> Starmühl. Аконіт Гайєра	–	+	–	–
10	<i>Aconitum gracile</i> Reichenb. (<i>A. variegatum</i> L. subsp. <i>gracile</i> (Rchb.) Gayer) Аконіт стрункий	+	–	+	–
11	<i>Aconitum hosteanum</i> Schur (<i>A. moldavicum</i> Hacq. subsp. <i>hosteanum</i> (Schur) Graebn. et P. Graebn.) Аконіт Госта	+	–	+	–
12	<i>Aconitum laciocarpum</i> (Rchb.) Gayer subsp. <i>laciocarpum</i> Аконіт шерстистовустиий типовий	–	+	–	–
13	<i>Aconitum laciocarpum</i> (Rchb.) Gayer subsp. <i>kotulae</i> (Pawl.) Starmühl. et Mitka Аконіт шерстистовустиий Котули	–	–	–	–
14	<i>Aconitum nanum</i> (Baumg.) Simonk. Аконіт маленький	+	–	+	–
15	<i>Adenophora litifolia</i> (L.) A. DC. Аденофора лілієлиста	+	–	–	–
16	<i>Aegonychon purpureocaeruleum</i> (L.) Holub (<i>Buglossoides purpureocerulea</i> (L.) I. M. Johnston: <i>Lithospermum purpureocaeruleum</i> L.)	–	–	–	–

№ п/п	Види	Території ПЗФ			
		КБЗ	УНПП	НППС	РЛП
	Егоніхон фіолетово-голубий				
17	<i>Agrostemma githago</i> L. Кукіль звичайний	-	+	+	-
18	<i>Agrostis alpina</i> Scop. Мітлиця альпійська	-	-	-	-
19	<i>Agrostis rupestris</i> All. Мітлиця скельна	-	-	-	-
20	<i>Alchemilla babiogorensis</i> Pawl. Приворотень баб'єгірський	+	-	-	-
21	<i>Alchemilla braun-blanquetii</i> Pawl. Приворотень Браун-Бланке	-	-	-	-
22	<i>Alchemilla суматорphylla</i> Juz. Приворотень хвилястолистий	-	+	-	-
23	<i>Alchemilla deyllii</i> Plocek Приворотень Дейла	-	-	-	-
24	<i>Alchemilla firma</i> Buser Приворотень міцний	-	-	-	-
25	<i>Alchemilla hoverlensis</i> M.Pawlus et Lovelius Приворотень говерлянський	-	-	-	-
26	<i>Alchemilla incisa</i> Buser Приворотень надрізаний	+	-	-	-
27	<i>Alchemilla ladislai</i> Pawl. Приворотень Владислава	-	-	-	-
28	<i>Alchemilla obtusa</i> Buser Приворотень притуплений	-	-	-	-
29	<i>Alchemilla pseudoinsisa</i> Pawl. Приворотень несправжньо надрізаний	-	-	-	-
30	<i>Alchemilla pungentiflora</i> (Plocek) Plocek Приворотень колючеквітковий	-	-	-	-
31	<i>Alchemilla reniformis</i> Buser Приворотень нирковидний	-	-	-	-
32	<i>Alchemilla smytniensis</i> Pawl. Приворотень смитнянський	-	-	-	-
33	<i>Alchemilla suavis</i> Plocek Приворотень приемний	-	-	-	-
34	<i>Alchemilla saferi</i> Pawl. Приворотень Шафера	+	-	-	-
35	<i>Alchemilla turkulensis</i> Pawl. Приворотень туркульський	+	-	-	-
36	<i>Alchemilla walasii</i> Pawl. Приворотень Валаса	-	-	-	-
37	<i>Alkanna tinctoria</i> (L.) Tausch (Bucek) Алкана красильна	-	-	-	-
38	<i>Allium angulosum</i> L. Цибуля гранчаста	-	-	-	-
39	<i>Althaea hirsuta</i> L. Алтея жорстковолосиста	+	-	-	-
40	<i>Anchusa azurea</i> Miller (<i>A. italica</i> Retz.) Воловик лазуровий	+	-	-	-
41	<i>Anchusa barrelieri</i> (All.) Vitm. Воловик Баррельє	+	-	-	-
42	<i>Anchusa pseudoochroleuca</i> Shost. (<i>A. ochroleuca</i> agg.) Воловик несправжньо-блідо-жовтий	-	-	-	-
43	<i>Andromeda polifolia</i> L. Андромеда багатолиста	-	-	+	+
44	<i>Anemone narcissiflora</i> L. Анемона нарцисоцвіта	+	-	+	-
45	<i>Anthemis carpatica</i> Waldst. et Kit. ex Willd. Роман карпатський	+	-	-	-
46	<i>Anthyllis alpestris</i> Reichenb. (<i>A. vulneraria</i> L. subsp. <i>alpestris</i> (Kit. ex Schult.) Aschers. et Graebn.: <i>A. calcicola</i> (Schur) Schur) Заяча конюшина альпійська	+	-	-	-
47	<i>Arabis sudetica</i> Tausch (<i>A. allionii</i> DC.)	-	-	-	-

№ п/п	Види	Території ПЗФ			
		КБЗ	УНПП	НППС	РЛП
	Гусимець судетський				
48	<i>Arenaria leptoclados</i> (Reichenb.) Guss. subsp. <i>leptoclados</i> (<i>A. serpyllifolia</i> L.) subsp. <i>leptoclados</i> (Reichenb.) Guss.) Піщанка тонкостеблова	+	+	-	-
49	<i>Arenaria leptoclados</i> (Reichenb.) Guss. subsp. <i>viscidula</i> (Rouy et Fous.) Dvorak Піщанка тонкостеблова клейкувата	-	-	-	-
50	<i>Arenaria tenella</i> Kit. in Schul (<i>A. ciliata</i> L.) Піщанка ніжна	-	-	-	-
51	<i>Asparagus officinalis</i> L. Холодок лікарський	-	-	-	-
52	<i>Asplenium alternifolium</i> Wulfen Асплений черговолистий	-	-	-	-
53	<i>Asplenium cuneifolium</i> Viv. Асплений клинолистий	-	-	-	-
54	<i>Aster amellus</i> L. Айстра степова	-	-	-	-
55	<i>Asyneuma canescens</i> (Waldst. et Kit.) Griseb. et Schenk Азинеума сірувата	-	-	-	-
56	<i>Avenula pubescens</i> (Hudson) subsp. <i>laevigata</i> (Schur) Holub (<i>Avenastrum laevigatum</i> Schur) Вівсик пухнастий гладенький	-	-	-	-
57	<i>Bartsia alpina</i> L. Баргсія альпійська	+	-	-	-
58	<i>Batrachium aquatile</i> (L.) Dumort. Водяний жовтець водний	-	-	-	-
59	<i>Batrachium circinatum</i> (Sibth.) Spas Водяний жовтець завитий, мочалка округла	+	-	-	-
60	<i>Batrachium rhipiphylum</i> (Bast. ex Boreau) Dumort (<i>B. floribundum</i> (Bad.) Dumort: <i>Ranunculus peltatus</i> Schrank) Водяний жовтець щитовий	-	-	-	-
61	<i>Batrachium trichophyllum</i> (Chaix) Bosch Водяний жовтець волосистий	-	-	-	-
62	<i>Beckmannia eruciformis</i> (L.) Host Бекманія звичайна	-	-	-	-
63	<i>Bellardiochloa violacea</i> (Bell.) Chiov. Белардіохлоа фіолетова	+	-	-	-
64	<i>Biscutella austriaca</i> Jacq. subsp. <i>hungarica</i> (Soò) Peniastecová (<i>B. laevigata</i> L. subsp. <i>hungarica</i> Soò) Очки угорські	-	-	-	-
65	<i>Botrychium matricariifolium</i> A. Br. ex Koch. Гронянка ромашколиста	-	-	-	-
66	<i>Botrychium multifidum</i> (S. G. Gmel.) Rupr. Гронянка багатороздільна	+	-	-	-
67	<i>Bromopsis ramosa</i> (Huds.) Holub <i>Bromus ramosa</i> (Huds.) Стоколос гіллястий	+	-	-	-
68	<i>Vupleurum longifolium</i> L. subsp. <i>varincense</i> (Vill.) Todor (B. varincense Vill.) Ласкавець фіолетовий	-	+	-	-
69	<i>Vupleurum ranunculoides</i> L. subsp. <i>orbiculatum</i> Borb. Ласкавець округлий	-	-	-	-
70	<i>Vupleurum tenuissimum</i> L. Ласкавець найтонший	-	-	-	-
71	<i>Buschia lateriflora</i> (DC.) Ovcz. Бушія бокоцвіта	-	-	-	-
72	<i>Calamagrostis canescens</i> (Web.) Rorh. Куничник сіруватий	+	-	-	-
73	<i>Calla palustris</i> L. Образки болотні	-	-	+	-
74	<i>Callianthemum coriandrifolium</i> Reichenb. Каліантемум коріандролистий	-	-	-	-
75	<i>Callitriche hermaphroditica</i> L. Виринія двостатева	+	-	-	-
76	<i>Cardamine parviflora</i> L.	+	+	+	-

№ п/п	Види	Території ПЗФ			
		КБЗ	УНПП	НППС	РЛП
	Жеруха дрібноцвіта				
77	<i>Cardaminopsis neglecta</i> (Schult.) Hayek Кардамінопис занедбаний	+	-	+	-
78	<i>Carduus collinus</i> Waldst. et Kit. Будяк горбковий	+	-	-	-
79	<i>Carex bicolor</i> All. Осока двоколірна	-	-	-	-
80	<i>Carex chordorhiza</i> Ehrh. Осока тонкокореневищна	-	-	-	-
81	<i>Carex fuliginosa</i> Schkuhr Осока темно-бура	-	-	+	-
82	<i>Carex hartmanii</i> Cajand. Осока Гартмана	+	-	-	-
83	<i>Carex humilis</i> Leyss. Осока низька	+	-	-	-
84	<i>Carex lachenalii</i> Schkuhr (<i>C. tripartita</i> All.) Осока Ляхеналія	-	-	-	-
85	<i>Carex limosa</i> L. Осока багнова	+	-	+	-
86	<i>Carex melanostachya</i> Bieb. ex Willd. Осока чорноколоса	-	-	-	-
87	<i>Carex praecox</i> Schreber subsp. <i>curvata</i> (Knaf.) Kük Осока рання зігнута	-	-	-	+
88	<i>Carex rhizina</i> Blytt. ex Lindbl. (<i>C. pediformis</i> C.A. Mayer subsp. <i>rhizodes</i> (Blytt) H. Lindb.) Осока кореневищна	-	-	-	-
89	<i>Carex strigosa</i> Huds. Осока щетиниста	-	-	-	-
90	<i>Carex vaginata</i> Tausch Осока піхвова	-	-	-	-
91	<i>Catabrosa aquatica</i> (L.) Beauv. Катаброза водяна	-	-	-	-
92	<i>Centaurea melanocalathia</i> Borbàs (<i>C. phrygia</i> L. subsp. <i>melanocalathia</i> (Borbàs) Dostál) Волошка чорноголова	+	+	-	-
93	<i>Cerastium lanatum</i> Lam. (<i>C. alpinum</i> subsp. <i>lanatum</i> (Lam) Ascherson et Graebner) Роговик вовнистий	+	-	+	-
94	<i>Cerastium sylvaticum</i> Waldst. et Kit. Роговик лісовий	+	+	+	-
95	<i>Cerastium tauricum</i> Spreng. (<i>C. brachypetalum</i> Pers. subsp. <i>tauricum</i> (Spreng.) Murb.) Роговик кримський	-	-	-	-
96	<i>Cerastium tenoreanum</i> Ser. (<i>C. brachypetalum</i> Pers. subsp. <i>tenoreanum</i> (Ser.) Soò) Роговик Тенора	-	-	-	-
97	<i>Cerasus fruticosa</i> (Pall.) Woronow (<i>Prunus fruticosa</i> Pall.) Вишня степова	-	-	-	-
98	<i>Ceratophyllum submersum</i> L. Кушир підводний	-	-	-	-
99	<i>Chamaecytisus elongatus</i> (Waldst. et Kit.) Tzvel. Зіновать протягнута	-	-	-	-
100	<i>Chamaecytisus ratisbonensis</i> (Schaeff.) Rothm. Зіновать регенсбурзька	+	-	-	-
101	<i>Chimaphila umbellata</i> (L.) W. Barton Зимолубка зонтична	-	-	-	-
102	<i>Chrysosplenium alpinum</i> Schur Жовтяниця альпійська	+	-	-	-
103	<i>Cicuta virosa</i> L. Цикуга отруйна	-	-	-	-
104	<i>Cimicifuga europaea</i> Schipcz. Клопогін європейський	+	-	-	-
105	<i>Clematis recta</i> L. Ломиніс прямий	+	-	-	-

№ п/п	Види	Території ПЗФ			
		КБЗ	УНПП	НППС	РЛП
106	<i>Cnidium dubium</i> (Schkuhr) Thell. Стожильник сумнівний	+	–	–	–
107	<i>Comarum palustre</i> L. (<i>Potentilla palustris</i> (L.) Scop.) Вовче тіло звичайне	+	–	+	–
108	<i>Coniuoselinum tataricum</i> Hoffm. Свистуля татарська	+	+	–	–
109	<i>Convolvulus cantabrica</i> L. Березка кантабрійська	–	–	–	–
110	<i>Cortusa matthioli</i> L. subsp. <i>sibirica</i> (Andrz.) Nyár. Кортуза Маттіолі сибірська	–	–	–	–
111	<i>Cortusa matthioli</i> L. subsp. <i>pubens</i> (Schott, Nyman et Kotschy) Jáv. Кортуза Маттіолі пухнаста	–	–	–	–
112	<i>Cruciata pedemontana</i> (Bellardi) Ehrend. Круціата п'ємонтська	–	–	–	–
113	<i>Crypsis alopecuroides</i> (Piller et Mitterp.) Schrad. Скритниця китниковидна	–	–	–	–
114	<i>Cyperus michelianus</i> (L.) Delile (<i>Dichostylis micheliana</i> (L.) Nees) Смикавець Мікелі	–	–	–	–
115	<i>Cystopteris alpina</i> (Lam.) Desv. (<i>C. regia</i> (L.) Desv.; <i>C. fragilis</i> (L.) Bernh. subsp. <i>alpina</i> (Wulf.) Desv.) Пухирник альпійський	+	–	–	–
116	<i>Cystopteris montana</i> (Lam.) Bernh. ex Desv. Пухирник гірський	+	–	–	–
117	<i>Cystopteris sudetica</i> A. Braun et Milde Пухирник судетський	+	–	+	–
118	<i>Dactylis slovenica</i> Domin (<i>D. glomerata</i> L. subsp. <i>slovenica</i> Domin) Грястиця словацька	+	–	–	–
119	<i>Dactylorhiza fuchsii</i> (Druce) Soó subsp. <i>sooiana</i> (Borsos) Borsos (<i>D. longebracteata</i> (F.W. Schmidt) Holub subsp. <i>sooiana</i> (Borsos) Dostal) Пальчатокорінник Шоо	–	–	–	–
120	<i>Dactylorhiza incarnata</i> (L.) Soó subsp. <i>serotina</i> (Hauskn.) D.M. Moore et Soó (<i>D. pulchella</i> (Druce) Averyanov) Пальчатокорінник м'ясочервоний	–	–	+	–
121	<i>Dactylorhiza schurii</i> (Klinge) Aver. (<i>D. maculata</i> (L.) Soó subsp. <i>schurii</i> (Klinge) Soó) Пальчатокорінник Шура	–	–	–	–
122	<i>Dactylorhiza transsilvanica</i> (Schur) Aver. (<i>D. maculata</i> (L.) Soó subsp. <i>transsilvanica</i> (Schur) Soó) Пальчатокорінник трансільванський	–	–	–	–
123	<i>Danthonia alpina</i> Vest. Дантонія альпійська	–	–	–	–
124	<i>Dianthus carthusianorum</i> L. subsp. <i>saxigenus</i> (Schur) Jáv. et Soó Гвоздика картузіанська скельна	–	–	+	–
125	<i>Dianthus carthusianorum</i> subsp. <i>subalpinus</i> (Rehman) Májovský et Králik (<i>D. carpaticus</i> Wołoszcz.) Гвоздика картузіанська субальпійська	–	–	+	–
126	<i>Dianthus euponticus</i> Zapał. (<i>D. pseudobarbatus</i> Bess. ex Ledeb.; <i>D. trifasciculatus</i> Kit. subsp. <i>pseudobarbatus</i> (Schmalh.) Jalas) Гвоздика справжньопонтійська	+	–	–	–
127	<i>Dianthus glabriusculus</i> (Kit.) Borb. (<i>D. collinus</i> Walst. et Kit subsp. <i>glabriusculus</i> (Kit.) Thaisz Гвоздика голувата	+	–	+	–
128	<i>Dianthus polonicus</i> Zapał. Гвоздика польська	–	–	–	–
129	<i>Dianthus tenuifolius</i> Schur Гвоздика тонколиста	+	–	+	–
130	<i>Dichodon cerastoides</i> (L.) Reichenb. Рогачка рогови́кова	+	–	–	–

№ п/п	Види	Території ПЗФ			
		КБЗ	УНПП	НППС	РЛП
131	<i>Dichodon viscidum</i> (Bieb.) Holub (<i>D. dubium</i> (Bast.) Ikonn.; <i>Cerastium dubium</i> (Bast.) Guepin; <i>C. anomalum</i> W. et K. in Willd.) Рогачка клейка	-	-	-	-
132	<i>Diphasiastrum alpinum</i> (L.) Holub Діфазіаструм альпійський	+	-	+	-
133	<i>Diphasiastrum issleri</i> (Rouy) Holub (<i>D. complanatum</i> (L.) Holub subsp. <i>issleri</i> (Rouy) Jermy) Діфазіаструм Ісслера	-	-	-	-
134	<i>Draba aizoides</i> L. Крупка айзовидна	+	-	-	-
135	<i>Draba carinthiaca</i> Horpe (<i>D. siliquosa</i> Bieb.) Крупка каринтійська	+	-	-	-
136	<i>Drosera rotundifolia</i> L. Росичка круглолиста	+	-	+	+
137	<i>Dryopteris affinis</i> (Lowe) Fras.-Jenk. subsp. <i>borreri</i> (Newman) Fras.-Jenk. (<i>D. borreri</i> (Newm.) Newm. ex Oberholzer et Tavel) Щитник споріднений Борера	-	+	-	-
138	<i>Dryopteris assimilis</i> S. Walker (<i>D. expansa</i> auct. non (C. Presl) Fras.-Jenk et Jermy; <i>D. expansa</i> var. <i>alpina</i> (Moore) Viane) Щитник схожий	+	-	-	-
139	<i>Dryopteris cristata</i> (L.) A. Gray Щитник гребенястий	+	+	+	-
140	<i>Echinops exaltatus</i> Schrad. Головатень високий	-	-	-	-
141	<i>Echinops sphaerocephalus</i> L. Головатень круглоголовий	-	-	-	-
142	<i>Elatine alsinastrum</i> L. Руслиця мокрична	-	-	-	-
143	<i>Elatine triandra</i> Schkuhr (<i>Elatine ambigua</i> Wight) Руслиця тритичинкова	-	-	-	-
144	<i>Eleocharis carniolica</i> W.D.J. Koch Ситняг карніолійський	-	-	-	-
145	<i>Eleocharis mitracarpa</i> Steud. Ситняг ковпаковий	-	-	-	-
146	<i>Eleocharis multicaulis</i> (Smith) Desv. Ситняг багатостебловий	-	-	-	-
147	<i>Eleocharis quinqueflora</i> (F.X. Hartman) O. Schwarz Ситняг п'ятиквітковий	-	-	-	-
148	<i>Epilobium anagallidifolium</i> Lam. Зніт курячоочковий	+	-	-	-
149	<i>Epilobium alsinifolium</i> Vill. Зніт мокричниколистий	+	-	+	-
150	<i>Epilobium lanceolatum</i> Sebast. et Mauri Зніт ланцетолистий	-	-	-	-
151	<i>Epilobium nutans</i> F.W. Schmidt Зніт пониклий	+	-	-	-
152	<i>Epiractis albensis</i> Nováková et Rydlo Коручка білувата	-	-	-	-
153	<i>Equisetum variegatum</i> Shleich. ex Weber et Mohr Хвощ рябий	+	-	-	-
154	<i>Erigeron alpinus</i> L. Злинка альпійська	-	-	-	-
155	<i>Eriophorum gracile</i> W.D.J. Koch Пухівка струнка	-	-	+	-
156	<i>Erysimum odoratum</i> Ehrh. subsp. <i>odoratum</i> (<i>E. rannonicum</i> Crantz) Жовтушник запашний типовий	-	-	-	-
157	<i>Euphorbia carpatica</i> Wołoszcz. Молочай карпатський	+	+	+	-
158	<i>Euphorbia lingulata</i> Heuff. Молочай язичковий	+	-	-	-

№ п/п	Види	Території ПЗФ			
		КБЗ	УНПП	НППС	РЛП
159	<i>Euphorbia lucida</i> Waldst. et Kit. Молочай глянуватий	–	–	–	–
160	<i>Euphorbia palustris</i> L. Молочай болотяний	+	–	–	–
161	<i>Euphorbia sojakii</i> (Chrtek et Krisa) Dubovik (<i>E. austriaca</i> A. Kerner) Молочай Сойяка	–	–	–	–
162	<i>Euphrasia salisburgensis</i> Funck Очанка зальцбургська	–	–	–	–
163	<i>Ferulago sylvatica</i> (Bess.) Reichenb. Ферульник лісовий	+	–	–	–
164	<i>Festuca apennina</i> De Not. (<i>F. pratensis</i> Hudson subsp. <i>apennina</i> (De Not.) Hegi) Костриця апеннінська	+	–	–	–
165	<i>Festuca carpatica</i> F. Dietr. Костриця карпатська	+	–	–	–
166	<i>Festuca drymeja</i> Mert. et Koch Костриця лісолюбна	+	+	+	–
167	<i>Festuca inarmata</i> Schur Костриця безоста	+	–	+	–
168	<i>Festuca pseudodalmatica</i> Krajina ex Domin Костриця несправжньодалматська	+	–	–	–
169	<i>Festuca saxatilis</i> Schur (<i>F. rupicola</i> Heuffel subsp. <i>saxatilis</i> (Schur) Rauschert) Костриця скельна	+	+	–	–
170	<i>Festuca tatrae</i> (Csakó) Degen Костриця татранська	–	–	–	–
171	<i>Festuca tenuifolia</i> Sibth. (<i>F. filiformis</i> Pourret) Костриця тонколиста	–	–	–	–
172	<i>Gagea minima</i> (L.) Ker-Gawl. Зірочки маленькі	–	–	+	–
173	<i>Gagea spathacea</i> (Hayne) Salisb. Зірочки чохлуваті	–	–	–	–
174	<i>Gagea villosa</i> (Bieb.) Duby (<i>G. arvensis</i> (Pers.) Dumort.) Зірочки мохнаті	–	–	–	–
175	<i>Galatella linosyris</i> (L.) Reichenb. fil. (<i>Aster linosyris</i> (L.) Bernh.) Солонечник звичайний	+	–	–	–
176	<i>Galium anisophyllum</i> Vill. Підмаренник різнолистий	+	–	–	–
177	<i>Galium hercynicum</i> Weigel Підмаренник герцинський	–	–	+	–
178	<i>Galium rubioides</i> L. Підмаренник мареновидний	–	–	–	–
179	<i>Galium transcarpaticum</i> Stojko et Tasenkevitsch Підмаренник закарпатський	+	–	–	–
180	<i>Genista rupestris</i> Schur (<i>G. oligosperma</i> (Andrae) Simonk.; <i>G. tinctoria</i> (L.) subsp. <i>oligosperma</i> (Andrae) Prodan) Дрік скельний	+	–	–	–
181	<i>Gentiana cruciata</i> L. Тирлич хрещатий	–	+	–	–
182	<i>Gentiana nivalis</i> L. Тирлич сніговий	+	–	–	–
183	<i>Gentiana pneumonanthe</i> L. Тирлич звичайний	+	–	+	–
184	<i>Gentianopsis ciliata</i> (L.) Ma Yu-Chuan (<i>Gentiana ciliata</i> L.; <i>Gentianella ciliata</i> (L.) Borkh.) Тирличник війчастий	+	+	–	–
185	<i>Gymnadenia conopsea</i> (L.) R. Br. subsp. <i>densiflora</i> (Wahlenb) K. Richt Билинець комарниковий густоцвітий	–	–	+	–
186	<i>Gypsophilla paniculata</i> L.	–	–	–	–

№ п/п	Види	Території ПЗФ			
		КБЗ	УНПП	НППС	РЛП
	Лешиця вологиста				
187	<i>Helianthemum grandiflorum</i> (Scop.) DC. subsp. <i>grandiflorum</i> Сонцещвіт великоквітковий	+	-	+	-
188	<i>Helianthemum grandiflorum</i> (Scop.) DC. subsp. <i>glaucescens</i> (Murb.) Holub (<i>H. glaucescens</i> (Murb.) Tzvel.) Сонцещвіт великоквітковий сизуватий	-	-	-	-
189	<i>Helianthemum nummularium</i> (L.) Miller subsp. <i>obscurum</i> (Čelak) Holub (<i>H. chamaecistus</i> Mill; <i>H. hirsutum</i> (Thuill.) Mérat; <i>H. ovatum</i> (Viv.) Dunal in DC; <i>H. obscurum</i> Pers.) Сонцещвіт звичайний темний	+	-	-	-
190	<i>Heracleum carpathicum</i> Porcius Борщівник карпатський	+	-	-	-
191	<i>Heracleum palmatum</i> Baumg. (<i>H. sphondylium</i> L. subsp. <i>transsilvanicum</i> (Schur) Brummitt) Борщівник пальчастий	-	-	-	-
192	<i>Hierochloë odorata</i> (L.) P. Beauv. Чаполоч пахуча	-	-	-	-
193	<i>Hottonia palustris</i> L. Плавунник болотний	+	-	-	-
194	<i>Inula aspera</i> Poir. (<i>I. salicina</i> L. subsp. <i>aspera</i> (Poir.) Hayek; <i>I. cordata</i> Boiss.) Оман шорсткий	-	-	-	-
195	<i>Inula conyzae</i> (Greiss.) Meikle (<i>I. conyza</i> DC.) Оман блошиний	+	-	-	-
196	<i>Inula germanica</i> L. Оман німецький	-	-	-	-
197	<i>Iris germanica</i> L. Півники німецькі	-	-	-	-
198	<i>Iris graminea</i> L. Півники злаколисті	-	-	+	-
199	<i>Iris hungarica</i> Waldst. et Kit. (<i>Iris aphylla</i> L. subsp. <i>hungarica</i> (Waldst. et Kit.) Hegi) Півники угорські	-	-	-	-
200	<i>Iris sibirica</i> L. Півники сибірські	+	-	-	-
201	<i>Iris variegata</i> L. Півники рябі	-	-	-	-
202	<i>Jovibarba globolifera</i> (L.) Parn. subsp. <i>preissiana</i> (Domin) Holub (<i>J. sobolifera</i> (Sims) Opiz; <i>J. preissiana</i> (Domin) Omelcz. et Czopik) Борідник Прейса	+	-	-	-
203	<i>Juncus acutiflorus</i> Ehrh. ex Hoffm. Ситник гостропелюстковий	+	-	+	-
204	<i>Juncus atratus</i> Krock. Ситник темноцвітий	+	-	-	-
205	<i>Juncus castaneus</i> Smith Ситник каштановий	+	-	-	-
206	<i>Juncus thomasi</i> Ten. Ситник Томаса	-	-	-	-
207	<i>Juncus triglumis</i> L. Ситник трилусковий	+	-	-	-
208	<i>Juniperus sabina</i> L. Ялівець козачий	+	-	-	-
209	<i>Knautia longifolia</i> (Waldst. et Kit.) Koch Свербіжниця довголиста	-	-	-	-
210	<i>Kochia prostrata</i> (L.) Schrad. Вінниця сланке	-	-	-	-
211	<i>Kohlruschia prolifera</i> (L.) Kunth (<i>Petrorrhagia prolifera</i> (L.) P. W. Ball et Heywood) Кольраушія пагононосна	+	-	-	-
212	<i>Koeleria transsylvanica</i> Schur (<i>K. macrantha</i> (Ledeb.) Schultes subsp. <i>transsilvanica</i> (Schur) Beldie) Кипець трансільванський	-	-	-	-

№ п/п	Види	Території ПЗФ			
		КБЗ	УНПП	НППС	РЛП
213	<i>Lathyrus laevigatus</i> (Waldst. et Kit.) Gren. Чина гладенька	+	+	+	–
214	<i>Lathyrus latifolius</i> L. Чина широколиста	–	–	–	–
215	<i>Lathyrus palustris</i> L. Чина болотна	–	–	–	–
216	<i>Lathyrus pannonicus</i> (Jacq.) Carcke Чина паннонська	–	–	–	–
217	<i>Lathyrus transsylvanicus</i> (Spreng.) Reichenb. fil. Чина трансільванська	–	–	–	–
218	<i>Ledum palustre</i> L. Багно звичайне	–	–	+	–
219	<i>Lemna gibba</i> L. Ряска горбата	–	–	–	–
220	<i>Leontodon hispidus</i> L. subsp. <i>opimus</i> (Koch) Finch et P.D. Sell (<i>L. opimus</i> Koch) Любочки шорсткі блискучі	–	–	+	–
221	<i>Leontodon pseudotaraxaci</i> Schur (<i>L. montanus</i> Lam. subsp. <i>pseudotaraxaci</i> (Schur) Finch et P.D. Sell) Любочки несправжньокульбабові	+	–	–	–
222	<i>Leucanthemella serotina</i> (L.) Tzvel. Леукантемела пізня	–	–	–	–
223	<i>Leucanthemum subalpinum</i> (Schur) Tzvel. (<i>L. raciborskii</i> M. Pop et Chrsan.; <i>L. vulgare</i> Lam. subsp. <i>alpicola</i> (Gremli) Á. et D. Löve; <i>L. vulgare</i> subsp. <i>subalpinum</i> (Schur) Soó) Королиця субальпійська	+	–	+	–
224	<i>Ligularia sibirica</i> (L.) Cass. (incl. <i>L. bucovinensis</i> Nakai) Язичник сибірський	–	–	–	–
225	<i>Lilium bulbiferum</i> L. Лілія цибулинконосна	–	–	–	–
226	<i>Limosella aquatica</i> L. Мулянка водяна	–	–	–	–
227	<i>Lindernia procumbens</i> (Krock.) Borbás Ліндернія простерта	–	–	–	–
228	<i>Linum austriacum</i> L. Льон австрійський	–	–	–	–
229	<i>Linum extraaxillare</i> Kit. Льон гірський	+	–	+	–
230	<i>Linum flavum</i> L. Льон жовтий	–	–	+	–
231	<i>Linum trigynum</i> L. Льон триматочковий	–	–	–	–
232	<i>Lloydia serotina</i> (L.) Reichenb. Ллойдія пізня	–	–	–	–
233	<i>Loiseleuria procumbens</i> (L.) Desv. Наскельниця лежача	+	–	–	–
234	<i>Lonicera caerulea</i> L. subsp. <i>caerulea</i> Жимолость голуба справжня	+	–	–	–
235	<i>Lotus tenuis</i> Waldst. et Kit. ex Willd. Лядвенець тонкий	+	–	–	–
236	<i>Luzula spicata</i> (L.) DC. Ожика колосиста	–	–	–	–
237	<i>Lycopus exaltatus</i> L. Вовконіг високий	–	–	–	–
238	<i>Melampyrum saxosum</i> Baumg. Перестріч скельний	+	+	+	–
239	<i>Melica ciliata</i> L. Перлівка війчаста	+	–	–	–
240	<i>Melica picta</i> C. Koch Перлівка ряба	+	–	–	–
241	<i>Melica transsylvanica</i> Schur Перлівка трансільванська	+	–	–	–
242	<i>Menyanthes trifoliata</i> L. Меняна	–	–	+	–

№ п/п	Види	Території ПЗФ			
		КБЗ	УНПП	НППС	РЛП
	Бобівник трилистий				
243	<i>Minuartia oxypetala</i> (Wołoszcz.) Kulcz. (<i>M. verna</i> (L.) Hiern subsp. <i>oxypetala</i> (Wołoszcz.) Halliday) Мінуарція гостропелюсткова	-	-	-	-
244	<i>Minuartia zarecznyi</i> (Zapał.) Klokov (<i>M. verna</i> (L.) Hiern subsp. <i>gerardii</i> (Willd.) Fenzl.) Мінуарція Зарічного	+	-	-	-
245	<i>Muscari transsilvanicum</i> Schur (<i>M. botryoides</i> (L.) Mill. subsp. <i>transsilvanicum</i> (Schur) Soó) Гадюча цибулька трансільванська	-	-	-	-
246	<i>Myricaria germanica</i> (L.) Desv. Мірикарія німецька	+	+	-	-
247	<i>Nepeta pannonica</i> L. Котяча м'ята паннонська	+	-	-	-
248	<i>Nonea pulla</i> (L.) DC. Куряча сліпога звичайна	-	-	-	-
249	<i>Nymphaea alba</i> L. Латаття біле	-	-	-	-
250	<i>Nymphaea candida</i> J.Presl. Латаття сніжно-біле	-	-	-	-
251	<i>Oenanthe banatica</i> Heuff. Омег банатський	+	-	-	-
252	<i>Oenanthe silaifolia</i> Bieb. subsp. <i>hungarica</i> (Simon) Bertová Омег морківнолистий угорський	-	-	-	-
253	<i>Ophioglossum vulgatum</i> L. Вужачка звичайна	+	-	-	-
254	<i>Orlaya grandiflora</i> (L.) Hoffm. Орлайя великоквіткова	-	-	-	-
255	<i>Orobanche alsatica</i> Kirschl. Вовчок ельзаський	-	-	-	-
256	<i>Orobanche caryophyllacea</i> Smith. (<i>O. vulgaris</i> Poir.) Вовчок гвоздикovidний	+	-	-	-
257	<i>Oxycoccus palustris</i> Pers. (<i>Vaccinium oxycoccus</i> L.) Журавлина болотна	-	-	+	+
258	<i>Oxuria digyna</i> (L.) Hill Кисличник двостовпчиковий	+	-	-	-
259	<i>Padus avium</i> Mill. Subsp. <i>petraea</i> (Tausch) Pavl. ex J. Holub (<i>P. racemosa</i> (Lam.) Gilib. subsp. <i>petraea</i> (Tausch) Pavl.; <i>Prunus padus</i> L. subsp. <i>borealis</i> Cajander) Черемха скельна	-	-	+	-
260	<i>Pedicularis palustris</i> L. Шолудивник болотний	-	-	+	-
261	<i>Pedicularis sylvatica</i> L. Шолудивник лісовий	-	-	+	-
262	<i>Peucedanum alsaticum</i> L. Смовдь-кукотина	-	-	-	-
263	<i>Peucedanum palustre</i> (L.) Moench Смовдь болотна	-	+	-	-
264	<i>Phleum ambiguum</i> Ten. Тимофіївка сумнівна	+	-	-	-
265	<i>Phyllitis scolopendrium</i> (L.) Newm. (<i>Asplenium scolopendrium</i> L.) Листовик сколопендровий	+	+	+	-
266	<i>Pinus sylvestris</i> L. Сосна звичайна	+	+	-	-
267	<i>Plantago altissima</i> L. Подорожник найвищий	-	-	-	-
268	<i>Plantago atrata</i> Hoppe subsp. <i>carpathica</i> (Pilg.) Soó Подорожник карпатський	-	-	-	-
269	<i>Plantago tenuiflora</i> Waldst. et Kit. Подорожник тонкоколосий	-	-	-	-
270	<i>Poa media</i> Schur Тонконіг середній	+	-	-	-

№ п/п	Види	Території ПЗФ			
		КБЗ	УНПП	НППС	РЛП
271	<i>Poa nemoralis</i> L. subsp. <i>carpatica</i> Jirásek Тонконіг карпатський	–	–	+	–
272	<i>Poa remota</i> Forselles Тонконіг розсунутий	–	–	–	–
273	<i>Polycnemum heuffelii</i> Láng Наземка Гейфеля	–	–	+	–
274	<i>Polycnemum verrucosum</i> Láng Наземка бородавчаста	–	–	–	–
275	<i>Polygala amara</i> L. subsp. <i>brachyptera</i> (Chodat) Hayek (<i>P. subamara</i> Fritsch; <i>P. amblyptera</i> Rchb.) Китятки гіркі гірські	+	–	+	–
276	<i>Polygala amarella</i> Crantz Китятки гіркуваті	+	–	–	–
277	<i>Potamogeton acutifolius</i> Link Рдесник гостролистий	–	–	–	–
278	<i>Potamogeton alpinus</i> Balb. Рдесник альпійський	–	–	+	–
279	<i>Potamogeton gramineus</i> L. Рдесник злаколистий	–	–	+	–
280	<i>Potamogeton praelongus</i> Wulfen Рдесник довгий	+	–	–	–
281	<i>Potamogeton trichoides</i> Cham. et Schlecht. Рдесник волосовидний	–	–	–	–
282	<i>Potentilla alba</i> L. Перстач білий	+	–	–	–
283	<i>Potentilla crantzii</i> (Crantz) G. Beck ex Fritsch Перстач Крантца	–	–	+	–
284	<i>Potentilla goldbachii</i> Rupr. Перстач Гольдбаха	+	–	–	–
285	<i>Potentilla laciniosa</i> Kit. ex Nestl. Перстач розрізаний	–	–	–	–
286	<i>Potentilla patula</i> Waldst. & Kit. Перстач розлогий	–	–	–	–
287	<i>Potentilla thuringiaca</i> Bern. ex Link Перстач тюрінгський	–	–	–	–
288	<i>Primula halleri</i> J.F. Gmel. Первоцвіт Галлера	+	–	–	–
289	<i>Ptarmica vulgaris</i> Blackw. ex DC. (<i>Achillea ptarmica</i> L.) Чихавка звичайна	+	–	–	–
290	<i>Puccinella distans</i> (L.) Parl. Покісниця розставлена	–	–	–	–
291	<i>Pulmonaria angustifolia</i> L. Медунка вузьколиста	+	–	–	–
292	<i>Pulmonaria filarszkyana</i> Jáv. Медунка Філярського	+	–	–	–
293	<i>Pycnus flavescens</i> (L.) Beauv. ex Reichenb. (<i>Cyperus flavescens</i> L.) Ситовник жовтуватий	–	–	–	–
294	<i>Pyrola chlorantha</i> Sw. Грушанка зеленоцвіта	–	–	–	–
295	<i>Pyrola media</i> Sw. Грушанка середня	–	–	–	–
296	<i>Quercus polycarpa</i> Schur Дуб багатоплідний	+	–	–	–
297	<i>Ranunculus arvensis</i> L. Жовтець польовий	+	–	+	–
298	<i>Ranunculus lingua</i> L. Жовтець язиколистий	–	+	–	–
299	<i>Ranunculus oreophilus</i> Bieb. (<i>R. hornschurchii</i> Hoppe) Жовтець гірськолюбний	–	+	–	–
300	<i>Ranunculus polyphyllus</i> Waldst. et Kit. ex Willd. Жовтець багатолістий	–	–	–	–
301	<i>Ranunculus pseudomontanus</i> Schur Жовтець несправжньогірський	–	–	–	–

№ п/п	Види	Території ПЗФ			
		КБЗ	УНПП	НППС	РЛП
302	<i>Rhynchospora alba</i> (L.) Vahl Ринхоспора біла	-	-	+	+
303	<i>Rubus bifrons</i> Vest. Ожина двобічна	-	-	-	-
304	<i>Rubus constrictus</i> P.J. Müller et Lefèvre Ожина перетягнута	-	-	-	-
305	<i>Rubus gothicus</i> Friderichsen et Gelert ex E.H.L.Krause Ожина готична	-	-	-	-
306	<i>Rubus grabowskii</i> Weihe ex Günther et al. Ожина Грабовського	-	-	-	-
307	<i>Rubus haesitans</i> Martensen et Walsemann Ожина чіпка	-	-	-	-
308	<i>Rubus montanus</i> Libert ex Lejeune Ожина гірська	-	-	-	-
309	<i>Rubus praecox</i> Bertoloni Ожина рання	-	-	-	-
310	<i>Rubus ulmifolius</i> Schott Ожина в'язолиста	-	-	-	-
311	<i>Rumex palustris</i> Smith Щавель багновий	-	-	-	-
312	<i>Rumex scutatus</i> L. Щавель щитковий	+	-	-	-
313	<i>Sagina apetala</i> Ard. (<i>S. ciliata</i> Fr.) Моховинка безпелюсткова	-	-	-	-
314	<i>Sagina nodosa</i> (L.) Fenzl. Моховинка вузлувата	-	-	-	-
315	<i>Sagina subulata</i> (Sw.) C. Presl. Моховинка шиловидна	-	-	-	-
316	<i>Salix alpina</i> Scop. Верба альпійська	+	-	-	-
317	<i>Salix phylicifolia</i> L. (<i>S. phylicifolia</i> (L.) subsp. <i>rhaetica</i> (Anderson) A. Skvorts.; <i>S. rhaetica</i> Anderson; non <i>S. bicolor</i> Ehrh. ex Willd.) Верба філіколиста	-	-	-	-
318	<i>Salix rosmarinifolia</i> L. (<i>S. repens</i> L. subsp. <i>rosmarinifolia</i>)L.) Čelak.) Верба розмаринолиста	-	-	-	-
319	<i>Saxifraga adscendens</i> L. Ломикамінь висхідний	-	-	-	-
320	<i>Saxifraga bryoides</i> L. Ломикамінь моховидний	-	-	-	-
321	<i>Saxifraga bulbifera</i> L. Ломикамінь бульбоносний	-	-	-	-
322	<i>Saxifraga carpatica</i> Sternb. Ломикамінь карпатський	+	-	-	-
323	<i>Saxifraga pedemontana</i> All. subsp. <i>cymosa</i> Engler (<i>S. cymosa</i> Waldst. et Kit.) Ломикамінь півзонтиковий	-	-	-	-
324	<i>Scabiosa lucida</i> Vill. subsp. <i>barbata</i> E.I. Nyárády (<i>S. opaca</i> Klok.) Скабіоза світла бородата	+	-	+	-
325	<i>Scabiosa lucida</i> Vill. subsp. <i>pseudobanatica</i> (Schur) Chrték Скабіоза світла несправжньобанатська	-	-	-	-
326	<i>Schoenoplectus supinus</i> (L.) Palla (<i>Scirpus supinus</i> L.) Куга лежача	-	-	-	-
327	<i>Scirpoides holoschoenus</i> (L.) Soják subsp. <i>australis</i> (Murr.) Soják (<i>Scirpus holoschoenus</i> L.; <i>Holoschoenus vulgaris</i> Link.) Комишівник звичайний	-	-	-	-
328	<i>Scirpus radicans</i> Schkuhr Комиш укорінливий	-	-	-	-
329	<i>Scolochloa festucacea</i> (Willd) Link Тростяниця кострицевидна	-	-	-	-
330	<i>Scorzonera humilis</i> L.	-	-	-	-

№ п/п	Види	Території ПЗФ			
		КБЗ	УНПП	НППС	РЛП
	Скорзонера низька				
331	<i>Scorzonera purpurea</i> L. (<i>S. purpurea</i> L. subsp. <i>purpurea</i>) Скорзонера пурпурова	–	–	–	–
332	<i>Sedum alpestre</i> Vill. Очиток альпійський	+	–	–	–
333	<i>Sedum annuum</i> L. Очиток однорічний	+	+	–	–
334	<i>Sedum atratum</i> L. Очиток чорнуватий	+	–	–	–
335	<i>Sedum hispanicum</i> L. Очиток іспанський	+	+	–	–
336	<i>Sedum urvillei</i> DC. (<i>S. hillebrandii</i> Fenzl.; <i>S. sartorianum</i> Boiss. subsp. <i>hillebrandii</i> (Fenzl.) D.A. Webb) Очиток Дюрвілля	–	–	–	–
337	<i>Sempervivum marmoreum</i> Griseb. (<i>S. schlehanii</i> Schott) Молодило мармурове	–	–	–	–
338	<i>Senecio carpathicus</i> Heribich (<i>S. abrotanifolius</i> L. subsp. <i>carpathicus</i> (Heribich) Nyman) Жовтозілля карпатське	+	–	–	–
339	<i>Senecio fluviatilis</i> Wallr. Жовтозілля надрічкове	+	–	–	–
340	<i>Senecio paludosus</i> L. subsp. <i>lanatus</i> Holub Жовтозілля багнове шерстисте	–	–	–	–
341	<i>Seseli libanotis</i> (L.) W.D.J. Koch subsp. <i>libanotis</i> (<i>Libanotis montana</i> Crantz) Жабриця-ладанник	+	–	–	–
342	<i>Seseli pallasii</i> Bess. (<i>S. varium</i> Trev.) Жабриця Паласа	–	–	–	–
343	<i>Sesleria heufleriana</i> Schur subsp. <i>heufleriana</i> Сеслерія Гейфлера	+	–	–	–
344	<i>Sideritis montana</i> L. subsp. <i>comosa</i> (Rochel ex Benth.) Soó (<i>S. comosa</i> (Rochel ex Benth.) Stank.) Залізниця чубата	–	–	–	–
345	<i>Silene jundzillii</i> Zapal. Смілка Юндзілла	–	–	+	–
346	<i>Soldanella marmorossiensis</i> Klast. Сольданела марамороська	+	–	–	–
347	<i>Soldanella montana</i> Willd. Сольданела гірська	+	–	+	–
348	<i>Sonchus palustris</i> L. Жовтий осот болотний	–	–	–	–
349	<i>Sparganium angustifolium</i> Michx. (<i>S. affine</i> Schnizl.) Іжача голівка вузьколиста	–	–	–	–
350	<i>Sparganium minimum</i> Wallr. Іжача голівка маленька	–	–	+	–
351	<i>Spergularia salina</i> J. Presl. et C. Presl. (<i>S. marina</i> (L.) Griseb.) Стелюшок солончаковий	–	–	–	–
352	<i>Stellaria barthiana</i> Schur Зірочник Барга	+	–	–	–
353	<i>Stellaria longifolia</i> Muehl. ex Willd. (<i>S. diffusa</i> Willd ex Schlecht.) Зірочник довголистий	+	–	–	–
354	<i>Stellaria palustris</i> Retz. Зірочник болотний	–	–	–	–
355	<i>Succisella inflexa</i> (Kluk) G. Beck Малий комонник зігнутий	+	–	–	–
356	<i>Swertia punctata</i> Baumg. Сверція крапчаста	+	–	–	–
357	<i>Symphytum tanaicense</i> Steven (<i>S. officinale</i> L. subsp. <i>uliginosum</i> (A. Kerner) Nyman; <i>S. uliginosum</i> A. Kerner) Живокіст донський	–	–	–	–
358	<i>Taraxacum fontanicola</i> Soest. (<i>T. fontanum</i> Hand-Mazz. s.l.)	+	–	+	–

№ п/п	Види	Території ПЗФ			
		КБЗ	УНПП	НППС	РЛП
	Кульбаба джерельна				
359	<i>Taraxacum nigricans</i> (Kit.) Rechb. Кульбаба чорнувата	+	-	-	-
360	<i>Taraxacum palustre</i> (Lyons) Symons Кульбаба болотна	-	+	-	-
361	<i>Teucrium scordium</i> L. subsp. <i>palustre</i> (Lam.) Gams Самосил часниковий болотний	-	-	-	-
362	<i>Thelypteris palustris</i> Schott Теліптерис болотний	+	+	-	-
363	<i>Thesium alpinum</i> L. Льонолижник альпійський	+	+	-	-
364	<i>Thesium linophyllum</i> L. Льонолижник льонолистий	+	-	-	-
365	<i>Thlaspi dacicum</i> Heuff. subsp. <i>dacicum</i> (<i>Noccaea dacica</i> (Heuff.) F.K. Mey.) Талабан дакійський	-	-	-	-
366	<i>Tilia tomentosa</i> Moench (<i>T. argentea</i> Desf. in DC) Липа пухнаста	+	-	-	-
367	<i>Tordylium maximum</i> L. Торділій великий	+	-	-	-
368	<i>Tozzia carpathica</i> Wołoszcz. (<i>T. alpina</i> L. subsp. <i>carpathica</i> (Wołoszcz.) Dostál) Тоція карпатська	+	+	-	-
369	<i>Trichophorum cespitosum</i> (L.) C. Hartm. (<i>Baeothryon cespitosum</i> (L.) A. Dietr.; <i>Scirpus cespitosum</i> L.) Пухівочка дерниста	-	-	-	-
370	<i>Trifolium badium</i> Schreb. Конюшина коричнева	-	-	-	-
371	<i>Trifolium pratense</i> L. subsp. <i>kotulae</i> (Pawl.) Soják Конюшина лучна Котули	-	+	+	-
372	<i>Trifolium rubens</i> L. Конюшина червонувата	-	-	-	-
373	<i>Trifolium striatum</i> L. Конюшина смугаста	-	-	-	-
374	<i>Triglochin maritimum</i> L. Тризубець морський	-	-	-	-
375	<i>Trisetum alpestre</i> (Host) Beauv. Трищетинник альпійський	+	-	-	-
376	<i>Trisetum ciliare</i> (Kit.) Domin (<i>T. fuscum</i> (Kit. ex Schultes) Schultes) Трищетинник в'їчастий	+	-	-	-
377	<i>Typha schuttleworthii</i> Koch et Sond. Рогіз Шутлєворта	-	-	-	-
378	<i>Urtica kioviensis</i> Rogow. Кропива київська	-	-	-	-
379	<i>Utricularia australis</i> R. Br. (<i>U. neglecta</i> Lehm.) Пухирник південний	-	-	-	-
380	<i>Utricularia bremii</i> Heer Пухирник Брема	-	-	-	-
381	<i>Utricularia minor</i> L. Пухирник малий	-	-	-	-
382	<i>Utricularia vulgaris</i> L. Пухирник звичайний	+	-	-	-
383	<i>Valeriana simplicifolia</i> (Reichenb.) Kabath (<i>V. dioica</i> L. subsp. <i>simplicifolia</i> (Reichenb.) Nyman) Валеріана цілолиста	+	+	-	+
384	<i>Valeriana transilvanica</i> Schur Валеріана трансільванська	+	-	+	-
385	<i>Verbascum densiflorum</i> Bertol. (<i>V. thapsiforme</i> Schrad.) Дивина густоквіткова	+	+	-	-
386	<i>Verbascum glabratum</i> Friv. Дивина голенька	-	-	-	-
387	<i>Verbascum lanatum</i> Schrad. Дивина шерстиста	+	-	-	-

№ п/п	Види	Території ПЗФ			
		КБЗ	УНПП	НППС	РЛП
388	<i>Verbascum phlomoides</i> L. Дивина лікарська	–	–	–	–
389	<i>Veronica alpina</i> L. (<i>V. pumila</i> Jacq.; <i>V. alpina</i> L. subsp. <i>pumila</i> (All.) Dostál) Вероніка альпійська	+	–	–	–
390	<i>Veronica aphylla</i> L. Вероніка безлиста	+	–	–	–
391	<i>Veronica bellidoides</i> L. Вероніка стокроткова	–	–	–	–
392	<i>Veronica fruticans</i> Jacq. Вероніка кущиста	+	–	–	–
393	<i>Veronica incana</i> L. (<i>V. spicata</i> L. subsp. <i>incana</i> (L.) Walters; <i>V. pallens</i> Host; <i>Pseudolysimachion incanum</i> (L.) Holub) Вероніка сива	–	–	–	–
394	<i>Veronica jacquinii</i> Baumg. (<i>V. austriaca</i> L. subsp. <i>jacquinii</i> (Baumg.) Watzl.) Вероніка Жакена	–	–	–	–
395	<i>Veronica prostrata</i> L. Вероніка лежача	–	–	–	–
396	<i>Viola ambigua</i> Waldst. et Kit. Фіалка двозначна	–	–	–	–
397	<i>Viola dacica</i> Borbás Фіалка дакійська	+	+	–	–
398	<i>Viola elatior</i> Fries (<i>V. canina</i> L. subsp. <i>elatior</i> (Fries) Rouy et Fouc.) Фіалка висока	–	–	–	–
399	<i>Viola pumilla</i> Chaix Фіалка низка	–	–	–	–
400	<i>Viola saxatilis</i> F.W. Schmidt (<i>V. tricolor</i> L. subsp. <i>subalpina</i> Gaudin) Фіалка скельна	+	–	–	–
401	<i>Viola uliginosa</i> Besser Фіалка багнова	–	–	+	–
402	<i>Vitis sylvestris</i> C.C. Gmel. Виноград лісовий	+	–	–	–
403	<i>Waldsteinia geoides</i> Willd. Вальдштейнія гравілатоподібна	–	–	–	–
404	<i>Wolfia arrhiza</i> (L.) Horkel ex Wimmer Вольфія безкоренева	–	–	–	–
405	<i>Zannichelia palustris</i> L. Цанікеція болотна	–	–	–	–
	Всього	165	35	65	6

Із таблиці 1 можна бачити, що загалом до першої групи ввійшло 208 видів із складу регіонального червоного списку судинних рослин Закарпаття, тобто більше половини цих видів уже зараз зустрічається на природоохоронних територіях. Проблема полягає лише у тому, щоби в КБЗ, національних природних та регіональному ландшафтному парках чітко визначили їх місцезростання, започаткували моніторинг за станом їх популяцій, визначили реальні та потенційні для них загрози та організували безпосередню їх охорону. Проте, ці завдання, які на перший погляд є нібито зрозумілими, можуть виявитись дуже складними для практичного виконання. На самому початку появляється багато труднощів, які закладені уже під час формування самого червоного списку. До прикладу, цілий ряд

видів тут приведено за зведеннями флор Європи, зокрема сусідніх Угорщини чи Словаччини, які до цього часу чомусь не значаться у доступних українських визначниках рослин, зокрема у “Определителе высших растений Украины” [13] чи “Визначнику рослин Українських Карпат” [2]. Лише таких видів у регіональному червоному списку 57. Крім того, близько двох десятків видів, за всіма існуючими літературними джерелами, просто не значаться на території Закарпаття. Тоді виникає запитання - як на практиці, навіть достатньо обізнані працівники природоохоронних установ, зможуть організувати їх охорону?

До другої групи видів, які поширені виключно на одній із досліджених територій, включено 145 видів. Із них 112 видів на території КБЗ, 25 видів - в НППС, 7 видів - в УНПП і один вид в РЛП.

До третьої групи увійшло 197 видів. Це ті таксони, які зростають за межами досліджених природоохоронних територій. Для організації їх охорони потребуються додаткові дослідження, в

першу чергу виявлення їх місцезростань та визначення відповідних землекористувачів або землевласників.

Таблиця 2. Розподіл рідкісних видів судинних рослин на територіях природно-заповідного фонду (ПЗФ) Закарпаття

Природоохоронні території	Червона книга України		Регіональний червоний список	
	Кількість видів	%	Кількість видів	%
Карпатський біосферний заповідник (КБЗ)	105	74	165	40,7
Ужанський національний природний парк (УНПП)	38	26,8	35	8,6
Національний природний парк „Синевир” (НППС)	48	33,8	65	16,0
Регіональний ландшафтний парк „Зачарований край” (РЛП)	31	21,8	6	1,5

Таблиця 3. Розподіл видів регіонального червоного списку судинних рослин Закарпаття в масивах Карпатського біосферного заповідника

№	Масиви	Кількість видів	%
1	Кузій-Трибушанський	32	7,90
2	Свидовецький	61	15,06
3	Чорногірський	54	13,33
4	Мармароський	40	9,88
5	Угольсько-Широколужанський	58	14,32
6	Долина нарцисів	28	6,91
7	Чорна гора	24	5,93
8	Юліївські гори	10	2,47

В цілому за кількістю видів регіонального червоного списку, що зростають на природоохоронних територіях Закарпаття, на першому місці стоїть КБЗ. Тут відмічено 165 його представників, або 40,7 відсотків (табл. 2). На другому місці – НППС (16 відсотків), а на третьому – УНПП (8,6 відсотка). Ще вагомішою є роль КБЗ у збереженні видів, що занесені до Червоної книги України. Тут зосереджено 105 видів (74 відсотки), які поширені на Закарпатті. Що стосується аналізу поширення цих рідкісних видів в окремих масивах КБЗ, то можна бачити (табл. 3), що переважна їх більшість зустрічається здебільшого у високогір'ї, зокрема в Свидовецькому, Угольсько-Широколужанському та Чорногірському масивах. А найменше їх в передгірних Чорній горі та Юліївських горах.

Для практичної організації охорони того чи іншого виду, або рослинного угруповання, надзвичайно важливо виявити природні або антропогенні фактори, які можуть створювати для них які-небудь загрози. У цьому контексті,

важливо оцінити потенційні ризики пов'язані в першу чергу із господарськими цінностями видів, що потребують охорони. Відомо, що традиційно людина завжди використовувала для своїх потреб ті рослини, які можна застосувати в харчових, кормових, декоративних чи лікарських цілях. Тому види рослин, які володіють такими якостями, дуже часто стають рідкісними, і надто проблемними з точки зору організації їх охорони. Такими, наприклад, уже давно є тирлич жовтий (*Gentiana lutea* L.), родіола рожева (*Rhodiola rosea* L.), білотка альпійська (*Leontopodium alpinum* Cass.) та інші. З огляду на це, слід дуже делікатно вести природоохоронну пропаганду, треба остерігатись привернення особливої уваги до їх цінностей та місць зростання, особливо лікарських рослин. Так, від надмірного апелювання до особливо важливих лікарських властивостей тирличу жовтого чи родіоли рожевої, сьогодні дуже складно організувати їх охорону навіть на територіях заповідників та національних природних парків.

Таблиця 4. Розподіл видів судинних рослин регіонального червоного списку Закарпаття за ознаками господарської цінності

№	Господарська цінність	Кількість видів	%
1	Лікарські	137	33,8
2	Медоносні	37	9,10
3	Харчові	21	5,19
4	Кормові	5	1,23
5	Інсектицидні	5	1,23
6	Декоративні	46	11,36
7	Фарбувальні	31	7,65
8	Інші цінності	9	2,22

Проведений аналіз розподілу досліджуваних видів за ознаками господарської цінності рослин (табл.4) показує, що корисними властивостями володіють 174 види із регіонального червоного списку, або 43 відсотки від його загального складу. Причому, 137 видів відносяться до лікарських рослин, 46 є декоративними, 21 може використовуватись людиною для харчових потреб. Крім того, певна частина видів одночасно має по декілька господарсько-цінних властивостей. Тому, при проектуванні природоохоронних заходів, необхідно спрямувати зусилля на обмеження можливостей у використанні цих видів, як рослинної сировини. Важливо також оцінити сучасний стан популяцій та їх репродуктивні можливості тощо.

Висновки

1. Затвердження червоного списку рідкісних видів судинних рослин Закарпаття є важливим

етапом в організації системи збереження раритетного фітогенотипу цього унікального в Україні регіону.

2. Сприятливими факторами в організації охорони видів регіонального червоного списку виступає той факт, що більша їх частина уже реально охороняється на територіях природно-заповідного фонду.

3. Особлива роль у збереженні рідкісних видів судинних рослин Закарпаття, належить Карпатському біосферному заповіднику, на території якого охороняється 74 відсотки видів судинних рослин Червоної книги України, що зустрічаються на Закарпатті та майже половина видів із регіонального червоного списку.

4. Потенційні загрози для збереження рідкісних видів криються в їх господарських цінностях. Майже в половини з них місцеве населення традиційно використовує їх лікарські, харчові, декоративні та інші корисні властивості.

1. Антосяк Т.М., Волощук М.І., Сухарюк Д.Д. Раритетні судинні види рослин Карпатського біосферного заповідника та заходи щодо їх збереження // Біорізноманіття Українських Карпат: Мат. наук. конф., присвячена 50-річчю Карпатського високогірного стаціонару Львівського національного університету ім. І. Франка (Львів, 30 липня-3 серпня 2005 р.) – Львів: ЗУКЦ, 2005. – С. 91-95.
2. Визначник рослин Українських Карпат. / Під. ред. В.І.Чопика. – К.: Наук. думка, 1977. – 432 с.
3. Гамор А.Ф., Гамор Ф.Д. Про роль Карпатського біосферного заповідника у збереженні раритетних видів рослин та грибів України // Біорізноманіття Українських Карпат: Мат. наук. конф., присвячена 50-річчю Карпатського високогірного стаціонару Львівського національного університету ім. І. Франка (Львів, 30 липня-3 серпня 2005 р.) – Львів: ЗУКЦ, 2005. – С. 113-115.
4. Дербак І.С., Тюх Ю.Ю. Рідкісні і зникаючі види НПП „Синевир” // Актуальні питання досліджень рослинного покриву Українських Карпат: Мат. міжнар. регіон. наук. конф., присвяченої 100-річчю від дня народження проф. С.С. Фодора (4-6 жовтня 2007 року, Ужгород). – Ужгород, 2007. – С. 41-42.
5. Зіман С.М., Тюх Ю.Ю. Біоморфологічний аналіз рідкісних таксонів судинних рослин у флорі національного природного парку „Синевир” // Укр. ботан. журнал. – 2008. – 65, № 4. – С. 513-519.
6. Комендар В.І. Проблеми охорони фітогенотипу Карпат // Укр. ботан. журн. – 1988. – 45, № 1. – С. 1 – 6.
7. Крічфалушій В.В., Будніков Г.В., Мигаль А.В. Червоний список Закарпаття: види рослин та рослинні угруповання, що знаходяться під загрозою зникнення. – Ужгород, 1999. – 140 с.
8. Комендар В.І., Мигаль А.В., Андрик Є.Й., Кіш Р.Я., Гамор А.Ф., Пекар Я.П., Будніков Г.Б. До вивчення рослинного покриву проектного Національного природного парку “Зачарований Край” // Матеріали міжнародної наукової конференції, присвяченої 15-річчю МНДЛ ОПЕ УжНУ. - Ужгород, 2008. С. 82-85.
9. Літопис природи Карпатського біосферного заповідника. Т. 28. – Рахів, 2005. – С. 166-192 (рукописні матеріали).
10. Малиновський К., Царик Й., Кияк В., Нестерук Ю. Рідкісні, ендемічні, реліктові та погранично-ареальні види рослин Українських Карпат. – Львів: Ліга-Прес, 2002. – 76 с.
11. Мінарченко В.М. Лікарські судинні рослини України (медичне та ресурсне значення). – К.: Фітосоціоцентр, 2005. – 324 с.
12. Мигаль А.В. Каталог оліготрофних сфагнових боліт Закарпаття // Тези доп. наук. конф., присв. 60-й річниці каф. ботаніки УжНУ (м. Ужгород, Україна, 30 вересня 2005 р.)- Ужгород, 2005.- С. 32.
13. Мигаль А.В. Рослинний покрив оліготрофних сфагнових боліт Закарпатської області // Болотні екосистеми регіону Східних Карпат в межах України / Під заг. ред. А.А. Ковальчука.- Ужгород: Ліра, 2006.- С. 38-46.
14. Определитель высших растений Украины / Д.Н. Доброчаева и др. –К.: Наук. думка, 1987. - 548с.

15. Попович С.Ю., Устименко П.М. Рослини раритети національного парку „Синевир” // Укр. ботан. журнал. – 1996. – 53, № 1-2. – С. 111-117.
16. Про затвердження Переліків видів судинних рослин та рослинних угруповань, що підлягають особливій охороні на території Закарпатської області. Закарпатська обласна Рада. Двадцять перша сесія V скликання. Рішення від 4 грудня 2008 року № 707
17. Раритетний фітогенофонд західних регіонів України (созологічна оцінка й наукові засади охорони) / Стойко С.М., Ященко П.Т. та ін. – Львів: Ліга-Прес, 2004. – 232 с.
18. Тасенкевич Л.О., Стойко С.М. Збереження флористичної різноманітності // Ужанський національний природний парк. Поліфункціональне значення. / За ред. С.М. Стойка. – Львів: „Меркатор”, 2007. – С. 87-101.
19. Фіторізноманіття національних природних парків України // Т.Л. Андрієнко, Р.Я. Арап, Д.П. Воронцов та ін. / Під заг. ред. Т.Л. Андрієнко та В.А. Онищенка. – К.: Наук. світ, 2003. – 143 с.
20. Фодор С.С. Флора Закарпаття. – Львів: Вища школа, 1974. – 208 с.
21. Червона книга України. Рослинний світ / Відп. ред. Ю.Р. Шеляг-Сосонко. – К.: Укр. енциклопедія, 1996 – 608 с.
22. Чопик В.И., Дудченко Л.Г., Краснова А.Н. Дикорастущие полезные растения Украины. Справочник. – К. : Наук. думка, 1983 – 300 с.
23. Andrik E., Mihaly A. Floristic study of peat bogs in Transcarpathia // Aktuális flóra- és vegetációkutatás a Kárpát-Medencében VI. (Keszthely, 2004, Február 26-29): Abstracts. – Keszthely (Hungary). – 2004. – Old. 36.
24. Mihaly A., Andrik E., Kish R., Hamor A. Vegetation of a planned National Park “Zacharovaniy Kraj” (Transcarpathia) // Kitaibelia (Debrecen, Hungary), 2008. – Vol. 13, N 1. – P. 177.

Отримано: 24 грудня 2008 р.

Прийнято до друку: 29 травня 2009 р.